

FOAIE

пентрѣ

ШИНТА, ШИНЪ ШИ ЛИТЕРАТОРЪ.

№. 18.

ЛѢНІ, 27. НОЕМВРІЕ.

1850.

ПРОТОКОЛЪ

сѣнодѣлѣи вѣсеріеи рѣсѣритене, дѣн партеа дѣчесей арѣдане, дѣн вѣсеріка катедралѣ ротѣнѣ дѣн Арад, дѣн 23. Излѣи шѣ зрѣтѣоареле зѣле 1850 цѣнт.

(Ва зрѣта.)

Преа зѣмѣта рѣзѣчѣне а ачестѣи сѣнод дѣ зрѣтѣоареле се концентреазѣ:

1.

Домѣл Исѣс Хрѣстос пентрѣ лѣдѣреа дѣлатѣи шѣ мѣнтѣоарей сале дѣвѣдѣрѣ дѣмнезештѣ а дѣтешѣат вѣсеріка, ка зѣн инстѣтѣт дѣмнезештѣ, дѣн каре крѣдѣнчѣошѣи сѣ се дѣвѣдѣаскѣ де дѣховнѣчештѣле дѣвѣдѣтѣрѣ, сѣ довѣдѣаскѣ тѣнгѣере свѣлетаскѣ, шѣ аша ачесте вѣзѣтѣдѣи сѣ се ресѣре дѣн тот попорѣл ачестей крѣдѣнѣ; зѣнѣс ка вѣсеріка сѣ поатѣ продѣче ачесте фрѣктѣрѣ, есте пѣ дѣкѣвѣдѣрат де лѣнѣс дѣспре о парте скѣтѣреа шѣ протекѣдѣнеа де кѣтре стат, прѣн каре і с'ар свѣдѣнеа ваза, оѣореа шѣ авторѣтатеа, фрѣр де каре тоатѣ сѣлѣнда шѣ тѣрѣда мѣнѣстрѣлор вѣсерічештѣ дѣнѣшерт есте; іарѣ дѣспре алтѣ парте се пофѣтеште неатѣрпареа еї, прѣн каре предомѣреа, каре есте зрѣсѣитѣ де вѣсерікѣ, шѣ орѣ че сѣлѣнѣк авѣз, прѣн каре с'ар дѣнѣдека дѣвѣдѣтѣра чеа мѣнтѣоаре, шѣ аша с'ар недрѣнтѣдѣи вѣсеріка, сѣ се прекѣрѣне; асѣфел шѣ зѣкѣнд де кѣпетенѣе недрѣнтѣдѣре поате се свѣфере вѣсеріка прѣн сѣлѣреа зѣнѣ стрѣне; кѣчѣ лѣмѣва есте органѣл вѣсерічѣи, прѣн каре се реварѣсѣ череаска тѣнгѣере прѣстѣе попор, шѣ прѣн каре се лѣдѣнѣше мѣнтѣоареа дѣвѣдѣтѣрѣ а Домѣлѣи Исѣс Хрѣстос; прѣн зрѣтѣоареште се пофѣтеште, ка органѣл сѣ фѣе лѣмѣва наѣоналѣ а попорѣлѣи, прѣкѣт шѣ сѣзѣпта скрѣптѣрѣ дѣвадѣ: кѣчѣи проповѣдѣреа фрѣр дѣнѣделес нѣчѣи зѣн фрѣнт нѣ поате фаче; де ачѣ фѣнд де дѣкеїат, кѣт кѣ вѣада вѣсерічѣи есте лѣмѣва на-

ѣоналѣ а попорѣлѣи дѣн сѣнѣл сѣѣ, перрѣнѣт чеа маї таре лѣнѣс есте свѣдѣнѣреа шѣ неатѣрпареа ачѣеа; дрѣнт ачѣеа, дѣнѣ че Маїѣстатеа Са прѣн имперіала са констѣтѣдѣе дѣн 4. Марѣтѣ 1849 егалѣ дѣндрѣнтѣдѣре а тѣтѣрор попоарелор кѣ ачѣеа асѣгѣреазѣ, кѣт кѣ тот попорѣл арѣ пѣдѣоїт дрѣнт а'нѣи пѣстра шѣ а'нѣи дѣнѣпта наѣоналѣтатеа шѣ лѣмѣва са, М. Сале, преа вѣзѣлѣи пострѣ монарѣ, преа зѣмѣлѣтѣ рѣзѣре сѣ се ашѣтеарѣтѣ, ка неатѣрпареа вѣсерічѣи де рѣлѣѣзѣнеа рѣсѣрѣтеанѣ, адекѣ а наѣоналѣтѣдѣи шѣ лѣмѣвѣи де дѣнѣ асѣгѣрѣчѣреа констѣтѣдѣоналѣ, шѣ прѣн лѣѣе а о гаранѣса шѣ дѣн вѣацѣ а о адѣче, шѣ аша авѣзѣрѣле свѣферѣе дѣспре партеа а зѣнѣи стрѣне лѣмѣве, дѣнтрѣ ачестѣи а ле чѣнѣта преа градѣос сѣ се дѣнѣзѣре.

2.

Дѣн дѣкѣпѣчѣереа кѣ пѣнтѣл 1. ваза вѣсерічѣи чере: ка зѣдѣрѣле, зѣнде се адѣнѣ крѣштѣнѣи спре тѣрѣреа лѣи Дѣмнезѣй, сѣ фѣе дѣн старе вѣнѣ; чѣ ачѣасть дѣчѣсѣ кѣ жале таре іскѣсеште, кѣт кѣ о таре парте де комѣнѣтѣдѣи н'аре вѣсерікѣ, іар алѣтеле аѣ де лѣмѣнѣ дѣн чеа маї реа старе, шѣ дѣн зрѣтѣ алѣтеле прѣн регѣлареа комѣнѣтѣдѣлор аѣ рѣтас фрѣр вѣсерікѣ, шѣ фрѣгѣдѣнѣделор дѣспре партеа пропѣретарѣлор де пѣтѣнѣт фрѣкѣте, кѣт кѣ кѣлѣдѣреа ачѣелора се ва мѣжлѣчѣи, дѣнѣстѣл нѣ с'а фрѣкѣт; дар сѣнт шѣ асѣфел де комѣнѣтѣдѣи, але кѣрор вѣсерічѣи с'аѣ фрѣкѣт жѣртѣфѣ флакѣрѣи тѣрѣхрѣрѣлор дѣн анѣи трѣкѣдѣи, іар попорѣл ачѣестей вѣсерічѣи дѣн аша мѣсерѣтате заче, кѣт шѣ маї дѣпарте сѣнѣгѣр а пѣрѣта дѣнѣоїтѣ поварѣ нѣ поате; дрѣнт ачѣеа дѣн ѣенѣнѣкѣи преа зѣмѣлѣтѣ есте а се рѣга Маїѣстатеа Са, преа дѣнѣлѣдѣтѣл пострѣ дѣнѣпѣрат шѣ преа вѣзѣл пѣрѣнѣте, ка лѣзѣнд дѣн прѣвѣнѣдѣтѣ грѣлѣле свѣферѣнѣде але ачѣестѣи попор, кѣ каре а авѣт свѣте де анѣи а се лѣпта, некѣлѣтѣга крѣдѣнѣдѣ кѣтѣрѣ дѣналѣтѣл трѣн, прѣн каре таре парте а кѣзѣт жѣртѣфѣ, прѣфѣкѣндѣвѣсе тот вѣзѣл дѣн пѣлѣвере;

ші дн зрѣтъ, кѣмъ къ ачест попор дитрѣ дитпли-
нїреа даторїнделор сале асеменеа сѣпѣс есте, преа
градїос съ се мїлостївеаскъ а десївне: ка прекѣм
знде свѣт революцїиве а кѣзѣт весерїка жертѣъ,
аша шї аколо, знде нїчї кѣнд нѣ а фост, шї знде
прїп реглациїиве а рѣмас попорѣа фѣрѣ весерїкѣ,
весерїчеле съ се репоїаскъ кѣ кїелтїїала статїїалї.

3.

Бесерїка поастрѣ дрент кредїнчїоасѣ, прїїмїнд
дївѣдѣтѣрїле ледеї крештїнештї ашезате ла рѣ-
сѣрїт, с'а нѣмїт дїн векїте пре сїне ѣсѣшїї, дар
шї прїп алдїїї, афарѣ де конпрїсѣа дїмѣрѣдїїї
Австрїїї, с'а нѣмїт шї се нѣмеште шї асѣзїї релї-
цїивеа шї весерїкѣ рѣсѣрїтеанѣ; маї тѣрзїїѣ ѣсѣ
де алте конфесїїнї а дїченѣт а се нѣмї прїп о
дефїнїдїїї негатївѣ весерїка греко-незнїтѣ, їар
крїмѣторїї ачестеї весерїчїї греко-незнїцїї; афѣ
дарѣ сїнодѣа ачеста епархїїал де дрент, а дїлѣтѣра
ачеа нѣмїре негатївѣ шї а рекїема негрѣ тот-
дезїна нѣмїреа чеа векїе весерїка рѣсѣрїтеанѣ,
рѣгѣнд не преа дїалта Са Маїестате: ка съ се
дїндѣре а санкцїона штердереа нѣмїрїї чеї нег-
атїве шї вѣтѣмѣтоаре, шї преа мїлостївѣ съ порѣн-
чеаскъ: ка дї вїїторїѣ съ фїе нѣмїтѣ весерїка
рѣсѣрїтеанѣ.

4.

Дї дїделесѣа фантелор апостолїмор кац 20,
верс 28 каре аша сѣпѣ: „лѣадїї дар а мїнте де
вої шї де тоатѣ тѣрѣма, негрѣ каре дѣхѣа
сѣпѣт в'а нѣс пре вої епїскопїї, ка съ па-
шїтедїї весерїка лѣї Дѣмнезеѣ, каре о а кѣ-
шїтїгат кѣ скѣтпї сѣпѣеле сѣѣ;“ шї каре маї
департе, не темейѣа зїсїї лѣї Хрїстос: „Дадї
челе че сѣпѣт але лѣї Дѣмнезеѣ, лѣї Дѣмне-
зеѣ“ дела дїтемеїереа кредїнцїїї крештїнештїї,
авѣнд їерархїїїа їрїсїдїкцїїивеа са, де чеа полїтїкѣ
кѣ тотѣа осевїтѣ шї неатѣрнатѣ, каре дескїлїнїтѣ
жѣрїсїдїкцїїиве шї а еї неатѣрнаре есте прїп маї
дїалте резолвцїїнїї гарантїзатѣ, де тревїнцѣ жѣ-
декѣ сїнодѣа: а рѣга пре М. Са, ка ачестѣ жѣрї-
дїкцїїиве а весерїчїїї попорѣаї ротѣн де ледеа рѣ-
сѣрїтеанѣ, дѣпѣ че ачестѣ жѣрїдїкцїїиве аре а се
дїнеа де догмеле шї канонеле весерїчїїї рѣсѣрї-
тене, шї маї департе съ се мїлостївеаскъ а о
дїтѣрїї шї прїп леде а о гарантїза.

5.

Ка неатѣрната жѣрїсїдїкцїїиве а їерархїїїї кѣ маї
маре фолос шї корѣспѣнзїѣторїѣ сконѣаї сѣѣ съ
поатѣ пѣшїї дї облѣдїїреа дїечесїї, шї ка деслѣ-
шїреа дрентѣдїїї нїчї о дїтѣрзїїере съ нѣ пѣтї-

меаскъ, шї пѣшїї кѣнд с'ар дїне зп сїнод дїенерал
де неапѣратѣ тревїнцѣ есте органїзареа консі-
сторїїлѣї дїтрѣ ачел тїп: ка ачела сѣв пресїдїїлѣ
респектївѣлѣї епїскоп съ аїѣ маї пѣшїїї месе
асесорїї актѣалї, нотарїѣ, фїскарїѣ шї кѣвїїнчїос ажѣ-
торїѣ; шї ка прїнцїїпѣлѣї весерїчїїї ачестеїа потрї-
вїт, дела облѣдїїреа лѣкрѣрїмор весерїчештїї по-
рѣа съ нѣ се скїдѣ, дїтре сѣс атїншїї шїешїї кон-
сїсторїїалї асесорїї дої не д'анѣрѣреа съ фїе мїренїї;
аша шї епїскопѣа сїре а пѣтеа кѣвїїнчїос шї не-
кѣрѣмат дїдрента дїечеса са, съ аїѣ зп секре-
тарїѣ; шї тодїї ачештїїа ачї нѣтѣрадїї, кѣ платѣ,
стѣрїї сале потрївїтѣ; дрент ачееа сїнодѣа рогѣ
преа змїлїт пре М. Са, преа вѣпѣа пострѣ стѣ-
пѣнїтор, ка шї пѣпѣ ла маї потрївїта органїзацїїе,
че с'ар дїфїїнда дї сїнодѣа дїенерал, съ се дїндѣре
тоате ачестеа а ле дїфїїнда, шї пре сѣс атїнѣа
персонал кѣ платѣ дела стат, стѣрїїї фїекѣрѣїа кѣ-
венїтѣ аї дїзестра.

6.

Чеа маї маре мїсерїтате шї непорочїре а по-
порѣаї ротѣн де релїцїїивеа рѣсѣрїтеанѣ де аколо
провїне, кѣчїї не фїїнд дотат клерѣа а) преа апарїї
їнтелїїнцїїї вѣрѣадїї с'аѣ ресолвїт ла ачестѣ старе;
їарѣ в) карїї с'аѣ шї ресолвїт, неавѣнд мїжлочеа
траїїлѣї сѣпѣт сїїдїїї дї локѣа крѣчїї а прїнде кор-
пелеа пѣгѣзлѣї шї аша ашїї пѣрѣсїї тѣрѣма, каре
дѣпѣ ачееа нештїїнцїїї кѣт маї пѣшїїї де дѣлѣаца
дївѣдѣтѣрїмор креште шї нере дї дїтѣнерекѣа
нештїїнцїїїї; дрент ачееа, ка ачестѣ неспѣсѣ рѣѣ-
тате съ се поатѣ прекѣрѣма, дѣпѣ че прїп пропѣн-
цїїїареа егалеїїї дїдрентѣдїїрїї а тѣтѣрор конфесїїнї-
мор дїн їмперїїлѣї австрїїак, шї релїцїїивеа рѣсѣрї-
теанѣ ла ачештїїїї треантѣ с'а рїдїкат; ка шї кле-
рѣа весерїчїїї рѣсѣрїтене се поатѣ рѣснѣнде по-
нѣаї сѣѣ, адекѣ: съ поатѣ сервїїї весерїчїїїї потрї-
вїт ашезѣмїнтелор лѣї Хрїстос, а дївѣа шї а
лѣмїна попорѣа, есте де лїпсѣ, ка съ аїѣ вазѣ,
съ фїе дотат асеменеа клерѣаїї алтор конфесїїнїї;
де маре даторїнцѣ дїшїїї дїне дарѣ сїнодѣа ачеста:
кѣ фїаска аплекѣчїїиве аї рѣга не М. Са преа дїлѣ-
цатѣа дїмѣрѣат, ка преа градїос съ се дїндѣре
клерѣаїїї весерїчїїїї рѣсѣрїтене кѣвїїнчїоаса дотациїе а
орѣндїїї, прїп зп фонд дї ванїї гата сѣѣ прїп вѣ-
нѣрїїї немїшкѣтоаре а о асїгѣра, ка аша попорѣа
ротѣн де релїцїїивеа рѣсѣрїтеанѣ, каре кѣ сете
аштеантѣ нецѣрѣмѣрїга мїлѣ а М. Сале, одїхнїт
дїпїнїта са шї вїндекат де кѣтпїлїтеле рапе, чеї
дїне дїтрѣ мїсерїтате шї дї негѣра нештїїнцїїїї,
шї маї департе съ вїнекѣвїнте шї сѣ тѣреаскъ

преа дналтѣл пѣте ал М. Сале преа възвѣлї дн-
пѣрат Франчіск Іосіф І.

7.

Скъдереа шї днапоітереа крештереї попорѣлї
ротѣн де релѣізінеа рѣсрїтеанѣ лѣкѣиторїѣ дн
імперїѣл австрїак, де дѣпѣ амарнїкѣ іскѣсїндѣ а
маї днделешїлор ачестеї націѣнї, пѣмаї днчетареа
фостеї мїтрополїї ротѣне дїн Трансїлванїа кѣ дн-
ченѣтѣл веакѣлї трекѣт, кареа с'а днтѣмплат дїн
знеле днпѣрѣкїерї релїгіоасе, о а прїчїнїт шї
деспре ачеста днтрѣ атѣта есте днвїнс шї сїно-
дѣл ачеста: кѣт денлїн креде, кѣткѣ ротѣнїї дн
прївїнда тревїлор весерїчештї шї школастїче пѣмаї
днтрѣ ачела кїп пот анѣра о дорїтѣ днпїнтаре,
дакѣ ачелеа се вор днкредїнда овлѣдѣреї шї іп-
спекѣізінеї знѣї де сїне стѣтѣторїѣ шї де орї каре
алт кап весерїческ неатѣрнат, прїп пропрїї сѣї
преодїї шї прїп попор алес мїтрополїт; дрент
ачеа сїнодѣл ачеста а афлат де тревзїндѣ кѣ
омаціалѣ шї адѣнкѣ змїлїндѣ а рѣга пре Маїеста-
теа Са, ка спре а пѣтеа алеѣе зн астѣелїѣ де
мїтрополїт спре партеа ротѣнїлор, де каре шї дн
тїмпѣрїе вѣтрѣне аѣ маї авѣт, преа градіос сѣ
се деа дналта воїе, де а дїнеа зн денерал сїнод,
днфїїндат дїн тодї епїскопїї шї репрезентанції клер-
ѣлї шї попорѣлї ротѣн дїн днтрегѣл імперїѣл
ал Австрїеї, пентрѣ а кѣрѣї довѣндїре кѣ атѣта
маї вѣртос дндрѣснеште а се рѣга: кѣ попорѣл
ротѣн шї днтр'алт кїп днтрѣ атѣта есте кончен-
трат шї де орї че алтѣ націѣне дескїлїнїт, кѣт
фѣрѣ де вїна са днтрѣ атѣта днапої рѣмасѣл
попор ротѣн де релѣізінеа рѣсрїтеанѣ, днтрѣ
реставрареа знѣї астѣел де мїтрополїї, прїп на-
ціѣнеа ротѣнѣ маї адесерїї черѣте, креде кѣ с'ар
пѣтеа кѣштїга темеїѣл знѣї вїїторїѣ маї фѣзмос;
спре резімареа ачестеї есенціале рѣгѣрї дндрѣснеш-
ште ачест сїнод кѣ омаціала змїлїндѣ а адѣче
днпїнте капонѣл ал XII. дїн соворѣл ал патрѣлеа
а тоатѣ лѣтеа, шї капонѣл ал XXXIV. ал апосто-
лїлор, дн каре зрѣтѣоареле се четеск: „епїскопї-
лор фїеште кѣрѣї неат сѣ кѣвїне а кѣноаште пре
чел дїнтѣїѣ дїнтре дѣншїї;“ де знде фїреште зр-
теазѣ, кѣт кѣ капѣл епїскопїлор ротѣнїї тревѣе
сѣ фїе ротѣн, шї ачела прїп трѣншїї алес.

8.

Чеа маї де кѣпетенїе днгрїкїре авѣнд тоате
статѣрїе вїне орѣндѣїте дн прївїнда крештереї
попорѣлї, ка ачеста варем челе маї дїнтѣї де
кѣпетенїе кѣноаштїнде сѣ аїѣѣ деспре темеїрїе
релѣізінеї сале, деспре фанте взне, деспре тѣп-

тѣнѣнда сѣфлетѣлї шї деспре кѣноаштереа дрентѣ-
рїлор сале; фїїнд кѣ дн діецеса ачеста креште-
реа шї лѣмїнареа попорѣлї дїн тѣлте фелѣрї де
неажѣнсѣрї кѣ тогѣл аѣ рѣмас днапої, адѣнареа
сїнодалѣ поменїтеле неажѣнсѣрї днпїнтеа днѣл-
датѣлї трон пентрѣ кѣноаштїндѣ кѣ аплекѣїзне
днтрѣ ачесте зрѣтѣоаре чїнчї пѣнтѣрї ле аштерне:
а) дн тѣлте локѣрї нѣ сѣнт школї, нїчї лѣкѣїндѣ
пентрѣ днвѣдѣторїѣ; в) дн тѣлте локѣрї де шї
сѣнт зїдїрї пентрѣ школї, ачелеа аша сѣнт де
негрїкїте, кѣт маї вѣртос дн тїмп фрїгѣрос, нѣ е
кѣ пѣтїндѣ а адѣна дн трѣнселе школарїї; в) дн
челе маї тѣлте локѣрї плата днвѣдѣторѣлї аша
е де пѣдїнѣ, кѣт маї вѣртос днвѣдѣторїї кѣ фа-
мїліе днгресїаці, — шї ачеста перегѣлат, шї кѣ
дїрїїга кѣпѣтѣндѣо, кѣтѣрѣ каре адѣогѣндѣсе днѣкѣ
пѣртареа грешѣнтѣлї дѣрїлор де комѣн, — нѣ
пот дїн дѣнса трѣї; г) фїїнд кѣ комѣнїгѣїле маї
тоате дн тїкѣлоасѣ старе фїїнд, нѣ пот да платѣ
кѣвїнчоасѣ днвѣдѣторѣлї, ва шї ажѣторїѣл дн-
трѣ ачеста деспре партеа домнїеї де пѣтѣнт с'а
кѣрнат, тїнерїї кѣлївадї шї спре днвѣдѣаре днде-
тѣпатечї спре треантѣ днвѣдѣтѣрїеї нѣ се ресол-
веазѣ; д) кѣрѣї де днвѣдѣтѣрѣ, нефїїнд фонд де
знде сѣ се кѣштїѣе, маї дн тоате шкоалеле лї-
песек; не лѣнѣ ачелеа інстїгѣтѣл теологїк шї пе-
дагогїк, каре пѣпѣ акѣт с'аѣ сѣсдїїнт дїн фондѣ-
рїе челе де комѣн кѣ сѣрѣїї, акѣт дн аша дес-
рѣнд аѣ венїт, кѣт професорїї, карїї шї аша днѣкѣ
рѣѣ сѣнт дотаці, неавѣнд де знде пїнїї плата са,
їнстїгѣтѣл теологїк дн анѣл ачеста нїчї с'а пѣтѣт
дескїде.

Фїїнд дарѣ кѣноскѣте педепселе шї неажѣнсѣ-
рїе попорѣлї ротѣн де леѣеа рѣсрїтеанѣ дїн
діецеса ачеста дн прївїнда крештереї шї пѣпѣ
атѣнчеа че тревїле сале челе весерїчештї шї шко-
ластїче прїп зн сїнод денерал с'ар пѣтеа лѣа дн
лѣвраре, кѣ чеа маї аплекѣтѣл сѣнѣспере роагѣ
ачест сїнод пре Маїестатеа Са реѣ. тѣрїре: ка
де дѣпѣ егала дндрентѣдїре сѣ се мїлостївеаскѣ:
а) а дота тоате індївїдѣрїе, каре се депрїнд дн
сѣфера крештерїї, дн ачелеа тѣсѣрѣ преѣт сѣнт
дотаці чеї дела школіле де алте конфесїонї. в) Сѣ
мїжлочеаскѣ а сѣ рѣдїка шї а сѣ дїнеа дн старе
взпѣ зїдїрїе (школастїче, преѣт челе трївїале,
аша шї челе теологїче шї препарандїале педагогїче
дїн Арад. в) Сѣ вїневоїаскѣ а препорѣнчї дн анѣл
вїїторїѣ дескїдереа шкоалелор теологїче, денѣмїн-
дѣсе шї каса дндемѣнатїкѣ пентрѣ дїнереа пре-
ледерїлор.

Маї департе роагъ ачест синод пре преа дналта Са Маїестате, ка кз прїлежъа органисърїи шкоалелор, съ се дндъръ а прївї ла нзмъръа чел таре ал ротънїлор дїн монархїа австриакъ, шї де дънъ дренъа егалеї дндрентъдїрї, съ днфїндзе нентръ фолосъа ротънїлор школї реале, цїмпасїале, полїтехнїче, академїче шї знїверсїтъдї, къчї ротънїї дїн тїмпърїле трекуте аф фост сїлїцї, кз пердереа де тълт тїмп, а днвъда маї днтъїз лїмвъ стрънїъ шї нзмаї дн зртъ дн ача а се кзлїва. Маї департе ка шї нзмъронїї фїї де ротънї ла стареа мїлїтаръ нз нзмаї дн градърї де жос съ ретънъ, роагъ не пре дналта Са Маїестате: ка съї прїїмеаскъ шї дн їнстїтуте мїлїтаре, ка аша мїлїтарї харнїчї префъкндъсе, шї дн градърї маї дналте съшї поатъ доведї вреднїчїа шї немърїнїта са кредїнцъ къръ монархъа съъ.

9.

Ка дн треїле весерїченїї шї школастїче але ротънїлор де леуеа ръсърїгеапъ, дн тїмп де лїнсъ ла дналъа мїнїстерїз, де дънъ стърїле днпрежїзр, гравнїче шї фолосїтоаре пашърї съ се поатъ фаче; роагъ ачест синод пре преа дналта Са Маїестате: ка съ вїневоїаскъ а ръндъї ла мїнїстерїзла кългълъї къте о секцїзне, стъгътоаре дїн фїїї нацїзней шї релелїзней поастре, їар не лънгъ їнспекторъа шкоалелор съ авем шї копсїлїз школарїз. (Ва зрта).

МЪИЕСТРІА ДЕ А ТРАДЪЧЕ.

Есте ора а зспрезечеа, нентръ ка — дн кзрс де атъдї анї — съ не маї дїделецет днкъ одатъ асвїра мъїестрїей сеаф артеї де а традъче.

Дн Nr. 1. дїн анъа I., семестръа їаръш 1. ал ачестей фой се арънкасеръ кътева їдеї шї регъле деспре арта де а традъче (а префаче, тълъчї, днторче) дїнтръ о лїмвъ дн алта; де атънчї днсъ шї нзълїкъл чїгїторїз с'аф префъкът форте . . . . Акъм се сїмте о стрїмторътоаре тревънцъ де а дїкзрде дїн поф асвїра артеї де а традъче.

Традъчере, традъкїзне, версїзне, днторчере, префачере, тълъчїре саф към съї маї зїчет, мерїтъ кз тот дренъа де а се нзтї о артъ сеаф мъїестрїе, шї днкъ о артъ форте греа. Грегътатеа ачестей арте се кзпоаште маї днведерат ла тоате попоаръле шї лїмвеле дїн ачееа, кз тълдї дїн чеї карїї днтренпїнд а традъче дїн о лїмвъ дн

алта, традък парте таре ръф, адїкъ сеаф кз днцелесъа деформат шї стрїкат, сеа кз ел днтрег, днсъ фъръ нїчї зп гъст шї плъчере ла чїгїт; — ла ачеста се адаоде търгърїсїреа челор маї ценїалї скрїїторї класїчї де аї попорълор европене, кърор традъчереа кърор скрїїторї тарї де алъ лїмвъ лї се пъръ атът де греа, дн кът нз одатъ ера маї въкзронїї а се апъка съ скрїе зп оріцїнал класїк, де кът съ се днчерче а фаче о версїзне класїкъ. Съ лъгъм де есетплъ нзмаї не скрїїторїї нецї; ажътацї атът де вїне прїн авъдїа шї авънтъа лїмвеї лор. Нз есте скрїїторїз класїк елїн, латїн, французъ, енглезъ, не каре днвъдъцїї нецїлор съ нъл фїе традъс дїн анї дн анї знїї дънъ алдїї, де дбъ, треї, патръ шї де зече орї, нентръ че? нентръ кз маї вжртос прїмеле версїзнї але лор н'аф нзгът сфери нїчї о регъл а знеї крїтїче съпътосе; престе ачеста лїмва лор днкъ пашта кълтївндъсе трепат, дн кът акъм версїзнеа ача съ се факъ дн копформїтате кз нзтереа шї авъдїа че маї къштїгасе лїмва. Тот асеменеа пъдїръ французїї ш. а. —

Дн зїмеле поастре фрзтоаса шї тогодатъ аневоїа артъ де а традъче се префъкъ ла маї тълдї дн о мїсеравїлъ месерїз механїкъ; се традък о тълдїме де кърдї, ръф, фалсъ, фъръ нїчї зп гъст, нзмаї дїн пофът де къштїгъ, дн кът лївверїїле шї пїаделе четъдїлор сънт пїне кз продъпте де ачестеа вастарде, важокорїторе де лїмве.

Нентръ ка о версїзне съ поатъ фї вълъ, дреапътъ шї — фрзтоасъ, традъкърїзла тревъе съ аївъ зртътоареле калїгъдї:

1) О проконсїнцъ сеаф ервдїзїне, о мїпте фрмънтатъ дн маї тълте рашърї де штїїнде дїн къте аф маї вжртос репорт шї ръдїре кз картае сеаф сжкетъа че вреа чїнева а традъче, днтр'зп град дн кът съ се поатъ зїче кз тот дренъа, кз традъкърїзла а фост дн старе де а днделеце шї а пърънде кз а са жъдекатъ тоатъ ворва, тоатъ копстръкїзїнеа, тот пасацїзла, тот параграфъа шї тот кзрсъа шї легъмїнтеа днтре сїне а їдеїлор авкторълъї, сеаф маї дн скърт, съ фїе ехеgetu фоарте въп.

Ачела каре нз ва фї кзпоскът дн модъа ачеста кз авкторъа, съ нз се апъче де традъчереа лзї шї съ нъл профанезе, нїчї съл пародїезе деформндъа шї такълъндъа дндешерт.

2) Съ кзпоаскъ деплїн (perfecte) атът лїмва дїн каре традъче, кът шї не чеа дн каре традъче. А кзпоаште о лїмвъ нз днсемнеазъ нзмаї а о

шти ворби кѣм се зиче de trivio, орі а диделеде чигинд дн трѣнса, нѣ, чи спре ачеаста се чере маї тѣлат, адикъ ка чинева съ ми кѣдете, съ шї поатъ форма идеї шї концентриле дн трѣнса, сеаѣ кѣ зп кѣвѣнт съ о айѣ деплин ми дн тоатъ прівинда дн проприетатеа шї диспечезнеа са, жѣкѣндѣсе кѣ еа шї диторкѣндѣо днтокта прекѣт зп механік прокопсіт шї дндетѣпатеа днтоарче, шї рѣпедѣ, шї порпеште, шї опреште тоате пѣрциле тахїнеї сале дѣпѣ воїа, плакѣа шї трѣвзїнда са, фѣрѣ тогѣш ка съ еаѣ вреодатъ нїчї кѣ о лїнїѣ дїнтре термїнї леїлор механїче, прекѣт нїчї традикѣторїзлї нѣї есте ертат нїчї одатъ а кѣлка регѣледе граматїчеї шї але ортографїеї, сеаѣ але легѣтѣреї еї сїптактїче, днсъ нїчї аї деформа шї скїмосїї іdіotїсмії, фраселе шї тоате днгрѣнтѣреле шї во- лѣвїлїтатеа чеа фїреаскѣ шї фрѣтоасѣ а лїмѣеї дн каре традиче, а нѣ о фаче imitatrїx servum pecus. Се диделеде преа зшор, кѣ калеа не каре кандидатѣа де традикѣторїѣ дншї поате кѣштїга асеменеа кѣноштїндѣ деплїнѣ а кѣтѣрор сеаѣ кѣтѣреї лїмѣе есте нѣ нѣмаї ачеаа кѣ кѣтѣ ешїт дїн каса пѣрїндїлор шї їнтрѣт дн шкѣоале (шї дн- кѣ пої пѣпѣ акѣт партеа чеа маї таре дн шкѣоле стрїне), чи се чере неапѣрат, ка съ чїгїт тот че с'аѣ скрїс вїне шї фрѣмос дн кѣтаре лїмѣѣ, ва днкъ знеорї шї че с'аѣ скрїс вѣрѣт шї перегѣлат, днсъ ла касѣа ачеста нѣмаї ка съ кѣноаштем ерѣ- реле шї перегѣларїгатеа алтора де каре авет съ не апѣрѣт пої, днтокта прекѣт фѣчеа спартанїї кѣнд арѣта фїлор лор елодї вѣдї спре а ле днсъ- фла зрѣ шї деспреѣ кѣтѣрѣ вѣдїѣ; — маї днколо традикѣторїѣа аре съ шї конверсеѣе кѣ оатенї шї фетеї де о кѣлтѣрѣ маї палѣтѣ, каре кѣноск шї ворѣск лїмѣа кѣт се поате маї регѣлат, неертѣн- дѣшї о сїпѣрѣ ерѣре; съ о маї аскѣлате шї дїн атѣон, де не счѣпѣ шї дн адѣзѣрї, нентрѣ ка съ се пѣтрѣндѣ де тоате формеле шї фраселе еї челе регѣлате шї вїне свѣтѣоаре; нентрѣ кѣ

3) традикѣторїѣа есте даторїѣ а пѣзї шї еѣ- фонїа сеаѣ вїнесѣнареа лїмѣеї, адикъ а респекта органѣа азѣзлї кѣ тоатъ грїжа шї скѣтѣгѣтатеа. Ачеста е зп нѣшт фоарте делїкат, зп атрївѣт ал традикѣторїѣзлї каре пѣпѣ акѣт дїн непорочїре се черѣ маї пѣдїн де кѣт орі каре алѣа, дїн каре казѣс днсъ атѣтеа кѣрѣдї вѣне традиче фѣрѣ гѣст, адикъ фѣрѣ а респекта азѣзл, рѣтасерѣ нечїгїте нентрѣ тотдеазна. Днсъ кѣт съ шї поатѣ чїтї чїнева о карте сеаѣ орі шї че алт прѣдѣсѣ ал мїн- цїеї отенештї, дакѣ традикѣторїѣа апѣкѣндѣсе де

тоате фраселе, де тодї проверѣїї ми іdіotїсмії лїмѣеї дїн каре традиче ка оръѣа de gard, дї пре- фаче дн чеалалѣт лїмѣѣ дїн ворѣѣ дн ворѣѣ; дакѣ ел есте сврѣд ла фїреаска ordїne, ашезѣтѣрѣ шї легѣтѣрѣ а ворѣелор, метѣрїлор шї їнчїселор днтре сїне, ле арѣкѣ шї дїнѣоаче тот дн шїрѣа дн каре се афла дн лїмѣа стрїнѣ дїн каре тра- дїче. Ачеста днсеампѣ а о фаче не лїмѣа дн каре традиче склавѣ челеїа, шї днкъ фѣрѣ нїчї о кѣндїдїне. Фїекаре лїмѣѣ дншї аре але сале ре- гѣле пропрїї де фрѣтсеѣѣ, аї съї іdіotїсмії, про- верѣїї, фрасе шї зп шїр де констрѣкѣїне, не каре фѣрѣ пѣкат нѣ ле поате трече нїмїнї кѣ vederea, нїчї дї есте ертат а ле жѣртѣї ла алтеле. Спре а лѣтѣрї шї маї вїне регѣледе кѣте се адѣк аїчї, нентрѣ ка чїнева съ фїе зп традикѣторїѣ вѣн, вѣт скоате маї дн жос кѣтева ексемпле практиче; аїчї фїеїтї ертат а фаче нѣмаї о асемѣнаре. Дѣѣ фе- тїде, амѣндѣѣ идеалѣрї де фрѣтсеѣѣ, днсъ фїекаре дн фелїѣа съѣ, кѣчї зпа е блондїнѣ, прїн зрїаре кѣ пелїѣѣ ка де алабастрѣ, кѣ пѣрѣа маї тѣлат галвїн декѣт кастанїѣ, кѣ окїї алабастрїї, де ста- тѣрѣ чева маї мїкѣ декѣт Марїа Стѣарт; кѣ кѣѣ- тѣтѣра влѣндѣ шї не кѣдете, пѣрѣреа сїмѣемѣ- талѣ, пѣрѣреа охтѣтѣтѣре; іар чеасталалѣт кам вѣрѣнетѣ, не сѣнт пелїца еї се стрѣведе зп рѣмен фїн не каре нѣмаї Дѣтнеѣѣ дншї поате да, окїї еї негрїї днфокадї шї стрѣлѣчїторї ка фокѣрїле dia- мантѣзлї, шї тогѣш дїн еї скїптеїе нѣмаї mode- стїа (сѣїїала) шї харїтатеа кѣтѣрѣ аї съї пѣрїндїї, днсъфлѣ тотодатѣ шї зп респект каре дїне де- парте не орі каре пѣдїторїѣ пѣрѣшїнат, шї кѣ кѣѣтѣтѣра са пѣтрѣнѣетѣре пѣденсеште не орі каре нѣ се шїгїе пѣрта кѣ дѣнса вїне, фрѣмос, кѣ- вїїнѣос. Амѣеле ачесте фетїде дншї маї аз шї ал лор костѣт (днѣрѣкѣмїнѣте) кѣндїїонат нѣмаї де фрѣтсеѣѣе лор, не каре нѣл преа пог скїмѣа зпа кѣ алга фѣрѣ перїкѣа де а се деформа. Кѣ тѣте ачестеа пої съ фачем зп скїмѣ днтре ачеле дѣѣ фетїде, нѣ нѣмаї дн костѣтѣа лор дѣндѣа не ал знеїа ла чеадалѣтѣ, чи кїар дн зпеле пѣрїдї але фрѣт- сеѣѣѣ лор, не кѣт че поате шї ачѣаста. Дѣчї фїїнд кѣ дїн профїлѣа фетїеї, кѣт шї дїн констрѣкѣїнеа трѣнеаскѣ нѣ пѣтем скїмѣа нїмїк, нїчї окїї нѣї трѣнеаскѣ дела зпа нентрѣ чеадалѣтѣ, — съ пѣтем скоате дела зпа нентрѣ чеадалѣтѣ, — съ ле вѣнсіт нѣмаї пѣрѣа, съ дѣт блондїнеї пѣр не- грѣ ка пана корѣзлї, іар вѣрѣнетѣї зп пѣр кѣт се поате де блондїн; сеаѣ чеаа че есте маї зшор, кѣте о парокѣ ла фїекаре; съ сїлїт не блондїна кѣте о парокѣ ла фїекаре; съ сїлїт не блондїна ка съ маї тѣтѣдїаскѣ тоате апѣкѣтѣреле, мїшкѣ-

ріле, маніера, ворвіреа, змелетя, къзтътъра вр-
петеі; ачеаста іаръш не але челея. Че ва еши
de аічі? Ън рідікя, о пъртаре а ачелор дѳъ пер-
сонаде къ тотя несъферігъ. Іатъ дптокта пь-
деск тодї традикторїі карїі не авънд гвстя есте-
тік десволтат шї кълтїват, не шгїнд че есте фрз-
мося, нъ штїй респекта нїчі денїа лимвелор, чї
към скрісесе одатъ Маїорескъ, ле хъдеск дпкѳче
дпколо, ка не пеште търдоде де къпъстръ; —
іар воїнд а аръта лъмїі къшї ізвеск лїмба, дї
траг пзмїі шї пълмї ка шї въдъранїі ачеа, карїі
воїнд а тьгялі не фелїделе сътене, ле дппїнг шї;
ле плеснеск, дп кът се департъ къ ѳвїі тїїедї дп
лакрьме.

А се анъка съ скріе чїнева дптр'о лїмбъ не
каре нъ о къпоаште, сеащ чеа че е тот агът, а
вреа съ традикъ дп, сеащ дїн трънса, есте аї
пльгърї веррїнігатеа еї, е о крїмъ не каре посте-
рїгатеа нїї ва пьтееа ерта нїчі одатъ. Ні се ва
зїче дпсъ: „Че е de вїпъ чел каре вїедъеште ла а,
1850 къ лїмба лїі нъ есте пайнтатъ шї дпавъдїтъ
прекъм ва фї ачееаш ла а. 1900?“ Ка съ тьчет,
къ скріїторїї денїалї аї попѳрълор авънтъ лїмба
шї не сіне тотдеашна къ зечїмї de ані дпайнта
контїмъранїлор съї, кърор еї ле сънт de модел,
— пої дела талентеле de мїжлок черем пзмаї
атъта, ка лїмба не кът се афлъ кълтїватъ, пе
атът съ о къпоаскъ деплїн шї дптръ тот къпрї-
ска еї, съ нъ треакъ дїн ведере нїчі зна дїн въ-
пеле шї фрзмоселе еї дпсъшїрї, къте сънт къпо-
скъте пльнъ акъм, шї пзмаї атънчї съ кътезе аї
енътъра шї скъдерїле. Ън ексемпъ съ не лъмї-
незе шї аїчі. Пърїндїї поштрїї дп веакъа трекът
ащ фост дп старе а традиче челе маї съвлїме про-
федїї але оменїмї, адїкъ сф. скрїптъръ шї дпкъ
фъръ ашї пне преа таре остенеалъ de а дптре-
въї токма тоатъ вїстіерїа лїмбеї шї тоате фрз-
седїле еї, фъръ а се фолесї de дрептъ дппръ-
мътрїї дела італїана шї латїна. Дїн дїсертъч-
нїле Длзї Іоан Еліаде дела анії 1837—40, іар маї
въртос челе але Длзї Т. Цїпарїх пьвлїкате дп
Органъа Лзмїнърїї. пої ам пьтът предъї дїн дестъл
перїгъа стръвънїлор поштрїї дп прївінга лїмбеї.
Дечї съ тьртърїсіт къ ар фї о таре ршїне пен-
тръ пої, дакъ некъпоскъндъне лїмба нїчі тькар не
кът о къпоаштеа пърїндїї поштрїї пайнте къ о сътъ
дѳъ de ані, ам арънка съръчїа каре есте пзмаї дп
капетеле поастре асъпра ачелеяш. Шї че съ маї
акъндем? Ънї дїн пої воїнд а не акоперї нешїїнда,
о фьвъръм ачеаста, ва дптревадї фїїнд кіар de

стрїнї деспре пьтъръл спр. ес. ал граматїчелор
поастре, фїїнд къ пої нъ къпоаштеам нїчі тькар
зна дїн трънселе, авъръм фрптеа а зїче, къ дѳръ
нїчі есістъ граматїче ротъпештї. — — —

Шї акъм съ скоатем знеле ексемпле de шї
маї скърте, de версіуне. Съ дпченем къ латїна
шї дермана, агът пентръ къ ротънїї дїн провін-
дїїле азстрїае ащ а фаче фѳрте мьл къ ачесте
дѳъ лїмбе, кът шї къчї фїїнд еле лїмбе сінтетїче,
перїодїче, іар а поастръ аналїтїкъ (ка італїана), скъ-
тїгъ de перїоде лзїндї дпкъркате, лътѳре de рь-
сфлет, традичереа дїн еле пентръ пої чере о
грїжъ агът маї таре, къ кът прїн о традичере
сервїлъ дїн ачесте дѳъ лїмбе не пьнем не тот мїнъ-
тъл дп перїкя de а не скїмосї лїмба поастръ, сащ
а о фаче неїуделеасъ нї несъферїгъ ла чїтїт.

Съ лъзмъ шї §. дїн Чїчєро (Philippica II. in
M. Antonium).

At beneficio sum usus tuo? Quo? Quamquam
illud ipsum quod commemoras, semper prae me tuli.
Malui me tibi debere confiteri; quam cuiquam minus
prudenti non satis gratus videri. Sed quo beneficio?
Quod me Brundisii non occideris? quem ipse victor
qui tibi, ut tute gloriari solebas, detulerat ex latro-
nibus suis principatum, salvum esse voluisset, in
Italiam ire jussisset, eum tu occideres? Fac potuisse;
quod est aliud Patres Conscripti beneficium latro-
num, nisi ut commemorare possint, iis se dedisse
vitam, quibus non ademerint? etc. etc.

Немдїї дп традисеръ ашеа:

Aber ich habe eine Wohlthat von dir gehabt? Welche?
Zwar gab ich es immer zu erkennen was du da sagst.
Ich wollte lieber das Geständniß meiner Verbindlichkeit
thun, als bei irgend einem Kurzsichtigen den Schein der
Undankbarkeit haben. Aber welche Wohlthat? Daß du
mich zu Brundis nicht entleibtest? Mich, den der Ueber-
winder selbst erhalten wissen wollte, den er nach Italien
gehen geheißен, den wolltest du ermorden, der wie du dich oft
zu rühmen pflegtest, den ersten Rang unter seinen Straßen-
räubern erhalten hattest? Gesezt, du konntest es! Was
ist dieß anders, als die Wohlthat der Straßenräuber, die
sich rühmen, das Leben Jemandem geschenkt zu haben,
weil sie es ihm nicht nahmen. U. s. f.

Към ар фї версіунеа ротънъ къ стрънса пь-
зїре а дпсъшїрїлор лїмбеї ордїнале дїн каре тра-
дїчет, шї къ неїгрїжіреа лїмбеї традиктоаре,
кам адїкъ прекъм ерам дедадї? Еа ар съна кам
ашеа:

„Дпсъ къ вїнефачереа ам трїт а та. Къ

каре? Мъкаркъ ачешаш джесш че поменешті, пьрреа пайтеа теа ам пьртат. Маї воїтам еѣ дїе съ трьвзеск а тьртьрїсі, де кьт брекьрвї маї пьрїп дїделепт пьр дестя тьлцїтїгорїа а ть ведеа. Джесъ кь че вїнефачере? Кь не тїне ла Брѣндїсіѣ пьр маї зчїе? не каре джесш дївїнгьторїа, каре дїе, кьт ть те обїчнїаї а те льда, дьдсе дїп лотрїї прїнчїпатя, тьнтзїт а фї ар фї воїт, дїп Італїа а терѣ ар фї порьнчїт, не ачела ть л'аї зчїде? Фь а фї пьтѣт; каре есте алт, пьрїндї конскрїшї, вїнефачере а лотрїлор, декьт ка а поменї съ поать, ачелора еї а ле фї дат вїаца, кьрор пьр о аѣ лзат? " Шчл.

Оаре дакъ Чїчеро ла а. 1850 ар фї метьрѣ знеї адьнанѣ сеаѣ дїете ромъне зндева дїп ачесте провїндїї шї дакъ ар авеа а се апьра ромънеште асзїра знеї спьркъчївнї де магнат орї воїерїа кьт ера М. Антонїѣ, орї Веррес, орї Клодїѣ, ашеа ера ел съ кьвїнтезе ромънеште? Оаре п'ар фї респектат ел патьра лїмбеї кьт шї азьл адьнанѣї ромъне, дїптокма кьт аѣ респектат џенїа латїнеї шї зрєкїле сепатялїї роман? Прїп зрмаре Чїчеро ар фї зїс кьтрѣ зп Антонїѣ ромънеспк:

„ Джесъ тьр маїа фькьт зп вїне. Каре? негрѣ кь не ачела че'л спїї ть, еѣ тотдеазна лат рекьпоскьт. Маї воїтам а дїл тьртьрїсі дїе, декьт а трече де негьлцїтїгорїа дїп пьрреа зпор скьрт вьзьторї. Джесъ ка че вїне маїа фькьт? Кь пьр маїа зчїе ла Брѣндїсіѣ? Не тїне, не каре кїар дївїнгьторїа (Іаїї Чесар) воїсе а ть пьстра дїп вїацѣ, тьлпндьтм ла Італїа, не тїне аї воїт а ть зчїде ть, кьрвї ел дїї dedese дїтеїа лок дїтре лотрїї сьї? Сь зїчет кь ть пьтеаї зчїде! Че алт вїне есте ачеста, пьрїндї адьнанїї, декьт ал лотрїлор, карїї дакъ пьр іаѣ вїаца кьїва, се лавь кь еї дїшїї іаѣ дьрзїго.“ Шчл.

Адїкь регьла џенераль ла версїнї съ не фїе: Градѣ ашеа, ка шї кьт ар фї скрїс азькторял дїп лїмба дїп каре традзчї ть.

Кь тоате ачестеа о версїзне нїчї одатъ пьр пьтеа фї кредїнчїсь оріџїналялїї дїп тїть прївїнда, чї еа кьнд есте маї вїне лзкратъ шї немерїть, есте тот пьмаї о копїа де портрет лзатъ дьнѣ зп оріџїнал фїреспк. Ачесть обсервьчєне се адевереазь маї вьртос ла традзчереа поедїлор класїчї. Де аїчї джесъ тот пьр зрмеазь, ка воїнд а традзчє сь'тї вьжокореспк лїмба, чї сьнт даторїа сьї ре. спектезѣ джесшїрїле еї дїп тот тїмнїа шї дїп тот локял, азьтндьтм кь сїнонїме шї кь черкьтскрїпчєнї сеаѣ парафрасе прекьт фак шї традзкьторїї

алтор поборь. Ашеа de es. немцїї с'аѣ апькат de агьтеа орї съ традзкь не класїчїї енглезї Sheak-speare, Milton ш. а.; брє джесъ, de шї лїмба немцєаскь есте ашеа de апрїпе рьдїтѣ кь енглеза, de шї чеаа се крєде а фї богать, іаѣ пьтѣт традзчє дїптокма престе тот? Нїчї де кьтїп, чї ла зпеле пасаѣ аѣ фост сїаїчї кь тоатъ адерїмеа шї прокїнцїнда лор а черкьтскрїе шї а дїлзпнї дїп о пьреке де версєрї кьте дїб пьрекї, іар ла алтеле льсарь зпеле фрасе кь тотял неградзє, дїп кьзє кь ачелеа сеаѣ пьр се пьтеа еспрїме немцєеште, сеаѣ кь традзкьндьсє, дїп дїделеспк лор чел серїос кьт дїп дь чїгїреа оріџїналялїї, дїп немцєеште ера съ еась зп че рїдїкял.

Ка съ традзчї не зп поет дїп прось, есте маї де тьлгеорї остенеаль дешепарть, кьчї пьр афьл чїтїгорї.

Ка съ конфьзїї версїзнеа кь імітгьчєнеа, іар пьр есте ертат. Алта есте а традзчє шї алчєва е а іміта. (Імітатял есте знеорї кам кьскрїт кь плаџїатял).

Сїмїїтїм кь негрѣ ачєї чїтїгорї, карїї п'аѣ дїп дїспьсєчєзнеа лор вїаїотече де маї тьлте лїмбе, п'ар фї де прїсос а маї скоате аїчї дїпкь кьтева ексемпле; дьпъ че джесъ маї вьртос де 20 ані дїпкоаче с'аѣ традзє агьдїї азькторї класїчї дїп лїмба ромънѣ; дьпъ че се дїделєѣ де сїне кь чел каре вреа а ешї традзкьторїа вьп, ва трєвзї неапьрат сь зрмезе дївьдьтгьрєї лзї Horatius, multa tulit fecitque . . . sudavit et alsit: тот че пьтем фаче аїчї есте, ка съ не рекомьндьт зпї алтора кь тотадїнсєл:

а) Чїтїгял кь крїтїкь а челор маї вьнї скрїїторї класїчї дїп лїмбеле оріџїнале;

б) алтзьрареа версїнїлор челор маї вьне фькьте де немцїї, франгозї, енглезї, італїанї шї а, кь оріџїнале;

в) кьштїгареа шї чїгїреа версїнїлор фькьте пьлѣ акьт кїар дїп лїмба ромънѣ (кьт дїп Омер дїп версєрї алѣе, Young, Lord Byron, Torquato Tasso, Ariosto, Göthe, Victor Hugo, La Martine, Aimé-Martin, Le Sage, Kotzebue ш. а. ш. а. ш. а.);

г) депрїндєреа маї вьтеїа де тоате дїптрѣ а традзчє дїп лїмба ромънѣ дїп італїана шї францєза, ка зпеле каре дїп тоатъ прївїнда сьнт маї апрїпе рьдїте кь лїмба поастрѣ.

С'аѣ обсерват кь маре дьрере, кь тьлцї дїп чеї карїї п'аѣ азьт окасїєне де а дїпвьца маї вьтеїї врео лїмбѣ романїкь шї а традзчє дїп тржнєа дїп а поастрѣ, сеаѣ кь п'аѣ чїтїт кьте с'аѣ скрїс

пъль акът ромънеште, чи с'аъ деприне пзмай къ лимбеле латина, немцъеаска, маѳара, орї къ врезна дїн челе славіче, пз пзмай п'аъ skimosit лимба, чи тотодатъ аъ алзпекат ла неферичїта крединцъ къ лимба ромъль п'ар фї капаче de a tradъче ши а компъне дн трѳанса. Еї адїкъ аъ пъдїт прекът зїче Чїчеро деспре лимба еліпъ, къ чел каре чїтеште къ тотадїнсѳа не скрїпторїї еї, пъдеште ка ши чел каре тьмъль тьлт прїп соре, къчї къадъра дн фаче негрїчос, дн пълеште.

Че вїне ар фї кънд неар пълї ши не пої къадъра лимбелор романїче, іар дїн челелаате съ къледеш пзмай ідеї, ши съ пз ле імітът ши стїлѳа къ фраселе лор челе стръїне de але поастре.

О діфїкълтате маї авет ла tradъчере, каре стъ дн алецереа ворвелор (vocabulary). Дакъ есте de неапъратъ тревъїндъ ка съ інтре одатъ ши ла пої крїтїка дн дрептѳа съъ ши съ днчепъ а тѳа къ ацера съъ къдїт пз пзмай вьрвїенїле, чи ши пвїшорїї чеї карїї креск не de тьрдїнї ши траг ла сїне свѳѳа арборелѳї не лъсвндъ'а съ фьрпгїфїче de ажънс, апої алецереа ши дефїцереа ворвелор ши термінілор стъ днтре челе дїнтѳї тревъїнде. — De къте орї спре ес. tradъкъторїї днчепъторїї ши маї ентѳсїаштї воїнд а се ферї de тодї славоїсмїї, тьрчїсмїї, знгърїсмїї, немцїсмїї, лзаръ ворварїѳа лътїнеск, орї францозеск ши мї днкъркаръ лимба къ о сьтът de терміні днцелешї пзмай de чеї днвъдѳацї, орї ши апїкацїї неснъс de рѳъ, дн кът дедеръ стръїнїлор окасїне de а'шї вате жок. De къте орї іаръш азїрът не алдїї претїнзънд, ка съ пз се арънче дїн лимбъ тодї термінії стръїнї, чи пзмай чеї карїї стаѳ дн капъл месей, прекът зїчеа D. Eliade, къчї ши фьръ de ачепаста маї авет а прїмї сеаѳ адопта алдїї о мїте пентрѳ ідеїле нобъ не каре воїм съ ле пропачът дн нацїзне. Алдїї іаръш фьръ а'шї фаче врезн скрѳпъл дїн прїміпреа термінілор латїнї, претїнд, ка прекът францозїлор, італїанїлор, спанїолїлор, ле фз ертат а'шї кългїва лимба прїїмїнд, пресче чеаа че авсеръ, маї тьлте мїї de къвїнте дїн латїна, ши днкъ пзмай къде, днтрѳ нїмїк сеаѳ нъдїн стрїнсе дн фортеле лор; прекът іаръш англїї пьстрезът тот че аъ стръїн, ши маї прїмеск некъртат ши фьръ нїчї о сфїѳаль пълъ ши дела кїнезї; прекът дн зртъ немцїї аъ адоптат ши аъ патъралїсат. пзмай дїн лимбеле латїна ши еліна департе пресче треї мїї къвїнте, дн кът пз веї чїтї о сїнгърѳ

фадъ знде съ пз даї пресче 3, 4 пълъ дн 10 къвїнте латїне, латїно-францозе, орї еліне днтрецесъте дн стїлѳа немцеск, към Regierung, (regere), Ministerium, Politik, Diplomatie, Conferenz, Nation, Neutralität, Thron, Partei, Portefeuille, Revolution, Cabinet, Maiorität, Minorität, Person, Individuum, Balance, Prophet, Cammer, Commission, Adresse, ши маї тодї термінії технїчї, артїстїчї ши штїпндї-фїчї,*) — ашеа ши ромълїї съ пз фїе інкрїмїнацїї дакъ фолосїндъсе пзмай de дрептѳа лор, ар прїмї чел маї тьлт ка врео добъ треї мїї къвїнте латїне орї італїане, — апої съ везі че лимбъ ддї есе дїн лимба ромъль! Днсъ hic Rhodus, hic salta.

Нъ е нїчї de към врео рїдїкътъръ de мьнте ка съ днпръзмътът тернїнї лътїнештї, днсъ не каре, кънд, знде, към? Шї не тодї чеї стръїнї съї скоатем? Ачеїа карїї аъ чїтїт къ деатързнтѳа тоте къте с'аъ скрїс de врео 15 апї днкоаче дн пьнтѳа ачепаста дн Кърїерѳа ромънеспк, дн Алвїна ши Архїва ромънеспск (dın Iamı), дн Кърїерѳа de аше сексе, дн ачепастъ Фоїе, дн Органѳа лъмїнърїї, дн Шїверсѳ, към ши дн аате кътева фої перїодїче ромъне ши дн знеле кърдї, іар маї вьртос дн Tentamen criticum, алътъръндъле не тоате, ва афла зшор кам знде вате мїнтеа челор маї de фьрвте лїтерадїї ромънї атът дн прївїнда днпръзмътърїї тернїнїлор, кът ши асъпра алтор днтревъчънї лїтерарїї; ва къвїнште тотодатъ къ аъ сосїт одатъ тїмпѳа ка съ дїстїндет пентрѳ тотдеазна ши съ штїм алеце, фьръ а не маї дндої, ши съ аплїкъм не фїекаре ла локъл съъ, спре ес.:

фьр, хоц, тьлхарїз (tolvaj, днсъ патъралїсат ши дн прїнчїпате), лотрѳ, врїганд. фантѳ, лъкраре, лъкрѳ, акт, акцїзне. тьтъдъеск. вїндек, кърезъ. десклїнїт, деосевїт, деспърдїт, дїстїнс, варїат, дїверс. сфешнїк, фьлінарїѳ, кандель, лъмїнарїѳ. бсте, оштїре, арматъ, тръпъ. слягъ, ров, склав, серв, шеръ. праснїк, сьрвъторе, фестївїтате, соленїтате. артъ, тьїестрїе, мештепъг, месерїе. порок, фортъпъ, (вїфор?) ферїчїре. дерегьторїѳ, сляжъаш, офїчїал, амплотїат (франц.), днпїегат (їтал.).

Шї алтеле маї тьлте. (Bezı знеле вокавъларе de къвїнте латїне, францозе ши італїане, адоптате дн лимба ромъль, пьвълїкате de D. I. Eliade, Negълїчї ш. а.)

Тот че ам арънкат дн ачест артїкъл деспре арта сеаѳ тьїестрїа de а tradъче, есте пзмай пентрѳ днчепъторїї. Лїтерадїїї поштрїї вор штї а се днвої днтре сїне ши а да жпнїмїї дн прївїнда ачепаста о дїречъне дорїтъ ши фолосїгоре.

Дела Олт.

*) Bezı Dr. Fr. Pichler Vollständiges Fremdwörterbuch, 3. Aufl. Pest 1846, аре шесезечї мїї къвїнте стръїне прїміте de цermanı! —